

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2021/22:50

Tisdagen den 28 juni

§ 1 Återrapport från möte i Europeiska rådet Statsrådet Hans Dahlgren (deltar per telefon) Återrapport från möte i Europeiska rådet den 23–24 juni 2022

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkomna till dagens EU-nämndssammanträde, alla åhörare, ledamöter och statsrådet!

Vi inleder med återrapporten. Sedan tar vi partierna nästan i storleksordning – det är regeringspartiet som avslutar i dag. Välkommen till mötet, statsrådet Hans Dahlgren!

Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Tack, herr ordförande! Det senaste mötet med EU:s stats- och regeringschefer präglades naturligtvis av Rysslands brutala och olagliga krig mot Ukraina. Beslutet, som togs vid mötet, om att ge Ukraina status som kandidatland är en tydlig signal om att Ukraina hör hemma i den europeiska familjen. Det kan förhoppningsvis också ingjuta hopp – hopp om en ljusare framtid efter kriget för alla dem som nu kämpar mot den ryska aggressionen.

Också Moldavien fick nu kandidatlandsstatus, och Georgien kan få det när ett antal kriterier har uppfyllts.

När den här signalen nu skickas är det förstås nödvändigt att komma ihåg att man för att bli medlem i EU måste vara redo politiskt, ekonomiskt och juridiskt. Vägen mot medlemskap förutsätter ett antal reformer för att säkerställa stabila, demokratiska och rättsliga institutioner men också reformer för ekonomisk utveckling för att man ska bli redo att bli en integrerad del av den inre marknaden och också ta del av EU:s budget. Det är förstås ett arbete som tar tid men som är nödvändigt för att ett land ska kunna bli medlem.

Efter en ganska lång diskussion underströk Europeiska rådet också sin beredskap att ge Bosnien och Hercegovina status som kandidatland, och man uppmanade kommissionen att inom kort rapportera läget när det gäller genomförandet av de villkor som tidigare har ställts just när det gäller Bosnien och Hercegovina.

Tyvärr blev det inte i samband med det här mötet heller någon lösning gällande att öppna förhandlingar för Albanien och Nordmakedonien. Det är Bulgarien som fortfarande blockerar ett sådant beslut.

Herr ordförande! Ryssland har nu förhindrat över 20 miljoner ton spannmål från att föras från Ukraina till människor i andra länder som mer

akut behöver detta. Konsekvensen har blivit en tilltagande livsmedelsbrist i olika delar av världen, speciellt den fattiga delen. Det är, måste jag säga, ett grymt hungerspel från Rysslands sida.

Europeiska rådet diskuterade detta och gav ett starkt stöd åt så kallade solidaritetskorridorer för att kunna transportera spannmål landvägen via EU, och här kan också Sverige vara med och bidra. Justitiedepartementet har kontakt med berörda myndigheter, som står redo att skicka till exempel logistikexperter via EU:s civilskyddsmekanism om det kommer en sådan begäran. Vi kan förstås också från svensk sida stödja de ansträngningar som görs för att få ut spannmål sjövägen genom Ukrainas hamnar, i första hand Odessa, även om det just nu är besvärligt med tanke på mineringarna.

Kriget leder som bekant till hög inflation och alltmer osäkra utsikter för den globala ekonomin. Det är ingen tvekan om att kriget och det ryska agerandet minskar och destabiliserar det globala utbudet av råvaror. Detta var också en diskussion som fördes, kring det ekonomiska läget alltså, med en inledning av Europeiska centralbankens ordförande Christine Lagarde. Hon var tydlig med att kriget drabbar alla EU-länder, och huvudorsaken är brist på viktiga råvaror samtidigt som efterfrågan nu efter pandemin är stor. Putin håller, som sagt, 20 miljoner ton mat som gisslan i Ukraina och vrider åt kranarna för enorma mängder rysk gas till Europa varje dag.

EU har i solidaritet med Ukraina slutat importera miljoner fat rysk olja varje dag, och det sker samtidigt som efterfrågan ökar igen efter pandemin. Sammantaget får vi då högre priser och dystrare tillväxtutsikter, och det gäller förstås särskilt länder som redan har sårbara ekonomier.

Jag har förstått att den diskussion som fördes var en bra diskussion om hur situationen kan hanteras på ett ansvarsfullt sätt. Det här kommer ju att påverka oss alla under en längre tid.

Statsministern lyfte särskilt vikten av att vi har riktade åtgärder till särskilt utsatta personer snarare än generella stimulanser som riskerar att elda på prisökningen och därmed bli kontraproduktiva. Regeringen har ju under lång tid också arbetat för att skapa stabilitet i våra egna statsfinanser och byggt upp skyddsvallar genom en låg statsskuld. Samtidigt har man kunnat genomföra strukturella satsningar på välfärden, på rättsväsendet och på försvaret.

Mycket har hänt, men slutsatsen är kvar: Den enda långsiktiga lösningen på dessa ekonomiska problem är den gröna omställningen, där vi gör oss fria från fossila bränslen. Och genom att göra det sätter vi också tryck på Ryssland samtidigt som vi gör tydliga prioriteringar för framtiden.

Herr ordförande! Jag ska säga några ord om vad som i övrigt diskuterades. Det var en diskussion kring Wider Europe, ett vidare Europa eller hur man nu ska översätta det. Det visar på ett visst stöd för syftet med att skapa något slags ny europeisk politisk gemenskap samtidigt som man var noga med att varna för att det inte fick ske några överlappningar med redan existerande samarbetsformer. Hela den här diskussionen visar att det är många frågetecken som behöver rätas ut. Och ledarna lovade att de skulle återkomma till frågan när man kommit lite längre i den diskussionen.

Till sist kan jag notera att Europeiska rådet kunde enas om att konferensen om EU:s framtid ska följas upp av EU:s institutioner inom deras respektive ansvarsområden. Det är en sak som vi har önskat från svensk sida. Man kunde enas om att godkänna Kroatiens anslutning till

eurosamarbetet, och man enades om att ge politisk backning till årets landsspecifika rekommendationer.

Med det avslutar jag återrapporteringen från mötet.

2021/22:50
28 juni

Anf. 3 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Tack, statsrådet, för återrapporten! Jag har några frågor. Först vill jag bara notera det glädjande beskedet: beslutet om att ge kandidatstatus till Ukraina och Moldavien och även välkomna Georgien och Bosnien och Hercegovina. Jag beklagar att Bulgarien fortsätter att stoppa andra länder, men vi får återkomma till det.

Jag har en fråga om sanktioner. Vi pratade ju lite på samrådet här med statsministern om att vi i Sverige gärna vill se ett sjunde paket. Jag har förstått att det finns en del motsträvighet bland vissa medlemsstater. Jag undrar om det går att säga någonting om hur diskussionerna gick kring det och hur statsrådet ser på möjligheten till fler sanktionspaket.

Min andra fråga rör ekonomidelen, som det ju var en diskussion kring. Det var bra. I utkastet till rådsslutsatser som vi hade förra veckan var det två paragrafer. Nu har det utvecklats till flera, och det tror jag på många sätt är bra. Jag tolkar det som att det är mycket fokus på energi, vilket är begripligt. Jag noterade precis det som statsrådet själv sa, att statsministern i samband med mötet lyfte upp att man måste jobba med den ekonomiska politiken mer direkt, inte generellt, och att hon också påpekade att utbudsbristen är inflationsdrivande.

Jag lyfte vid samrådet här vikten av att EU faktiskt prioriterar den inre marknaden och frihandeln igen för att komma rätt, så att säga. Jag tycker fortfarande inte att jag hör att det är så många länder som gör det. Jag tycker att det är viktigt att Sverige driver på och gör skillnad här. Min fråga är egentligen hur det mottogs. Lyfte statsministern detta? Finns det någon möjlighet att få upp frihandeln och den inre marknaden på EU:s dagordning?

Sist har jag en fråga om framtidskonferensen. Jag tycker att det som sägs i slutsatserna är bra. Det är vad vi har kommit överens om här i EU-nämnden på något vis, eller det är det mandat som finns. Men det förekommer en hel del diskussioner om fördragsändringar. Vi har från svensk sida sagt att det finns delar av de förslag som har kommit fram som vi i och för sig kan tycka är bra men att det inte krävs fördragsändringar. Jag tänker till exempel på det här med beslut med kvalificerad majoritet i utrikesfrågor. Vi vet att det för att man ska få till stånd fördragsändringar egentligen bara krävs enkel majoritet. Min fråga är om det finns en risk för att det fortsättningsvis kommer att pratas om fördragsändringar och om ett sådant konvent i så fall.

Anf. 4 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för återrapporten! Vi kan inleda med besluten om kandidatstatus. Sverigedemokraterna delar den syn som statsrådet förde fram. Vi tycker att det är positivt med signalvärdet med detta beslut samtidigt som det är tydligt att det inte ska vara tal om någon gräddfil för enskilda länder. Kraven för medlemskap ska slutligen uppfyllas, men signalvärdet i detta läge är väldigt positivt.

Sedan diskuterades ekonomi- och energifrågorna. Det är väl det jag tänkte uppehålla mig lite vid. Det finns inget sådant nu i slutsatserna, men

av medierapporteringen framkommer det att Italien och Frankrike, åtminstone, har börjat tala om upplåning igen, ny gemensam upplåning. Var det något som Sverige kommenterade under mötet? Och hur ser man på risken att vi får se konkreta förslag på det området framöver? Det är en fråga från min sida.

När det gäller energi talas det om price cap på olja. Det känns för mig lite som att kommissionen befinner sig någonstans uppe i det blå. Kan statsrådet svara på hur det skulle kunna fungera? En väldigt stor andel av Rysslands olja går numera till Indien och Kina. Jag har svårt att se hur detta skulle kunna vara en lösning – och många experter som har kommenterat detta i medier har också svårt att se det. Tror statsrådet att detta kan vara en lösning? Vi har sett exempelvis att sanktionerna mot Iran inte har hindrat Iran från att på den svarta marknaden sälja ansemliga mängder fat olja per dag. Det känns knepigt just med den här modellen.

En annan sak som vi från Sverigedemokraternas sida saknar här är något slags strategi vad gäller raffinerade produkter. Nu talar vi om olja i alla fall. Det är positivt att vi talar om den bristsituationen i Europa och den risk som man står inför nu när sanktioner ska implementeras ännu hårdare till hösten. Men när det gäller raffinerade produkter kan vi se på marknaden att priset på diesel och bensin har stigit mer än priset på oljan. Det beror på att Europa har bristande raffinaderikapacitet, vilket gör att vi förutom att vi måste importera stora mängder olja även måste importera raffinerade bränslen.

Här skulle man behöva något slags strategi för hur man ska möta denna utmaning. Om det är tajt på världsmarknaden vad gäller olja är det ännu mer tajt vad gäller raffinerade produkter. Man riskerar att få en allvarlig situation i höst om man inte kan tillgodose den efterfrågan som finns.

Livsmedelsfrågorna är en annan extremt viktig pusselbit i den inflationskris som vi ser. Vi har en annalkande livsmedelskris som driver prisökningar, skapar fattigdom i tredje världen och riskerar att orsaka krig och nya kriser, helt enkelt.

Reuters har rapporterat om att det fanns idéer om att hjälpa Afrika med en strategi för konstgödselproduktion. I rapporteringen visade det sig att kommissionen var väldigt avvisande till detta, och vi kan se hur det sedan blev i slutsatserna. Där kan vi se formuleringar om hållbar gödsel, helt enkelt.

Jag tycker att detta visar på att kommissionen befinner sig ganska högt upp i det blå. Vi ska givetvis sträva efter mer hållbar gödsel på marknaden. Men att i en situation med akut brist på konstgödsel inte vara intresserad av att hjälpa Afrika att skaffa en egen produktion och göra sig mindre beroende av Ryssland och samtidigt skapa möjlighet för Europa att importera denna konstgödsel är ytterst märkligt.

Har regeringen tryckt på här? Tycker man att kommissionen landade rätt i att i princip avvisa det utkast som fanns tidigare om en strategi för konstgödsel? Nu landade man i enbart hållbara gödselmetoder. Jag förstår inte varför man inte kan göra både och.

Anf. 5 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för återrapporten.

Det gick ju som förväntat med kandidatstatus för både Ukraina och Moldavien medan Georgien måste tillmötesgå ytterligare krav innan de finns med på banan.

Det har gått fort, och det är en speciell situation. Jag gissar att det därför kopplat till besluten finns en diskussion om på vilket sätt EU går in och stöttar och hjälper för att resan mot att bli medlemsland ska kunna påbörjas.

Det finns ju insatser riktade till kandidatländer, men finns det några extraordinära insatser kopplat till en speciell situation som kräver stor medvetenhet om riskerna och utsattheten som finns i detta steg? Jag skulle vilja veta om det fördes ytterligare diskussioner om vad som händer efter helgens beslut, som Centerpartiet varmt välkomnar.

Anf. 6 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för återrapporten.

Vi hade planerat att ha statsministerns återrapport i kammaren, men såvitt jag förstår har hon fått förhinder eftersom hon träffar president Erdoğan för att övertyga honom om att inte hindra Sveriges Nato-medlemskap. Vi detta möte hoppas jag att statsministern inte gör några eftergifter när det gäller Sveriges syn på demokrati och mänskliga rättigheter. Så sent som i söndags försökte nämligen hbtq-aktivister i Turkiet genomföra en prideparad i Istanbul. Paraden upplöstes dock, och deltagarna fängslades av den turkiska polisen.

Vi vet att Turkiet är ett land som inte respekterar mänskliga rättigheter. Vi ser det när det gäller kurdernas situation, vi ser det när hbtq-personer fängslas och vi ser det när Turkiet lämnar Europarådets konvention om förebyggande och bekämpande av våld mot kvinnor och våld i hemmet, ironiskt nog kallad Istanbulkonventionen. Turkiet har också politiska fångar, som vittnar om tortyr och sexuellt våld.

Vi ser det också i Turkiets politik mot sina grannar.

På Europeiska rådets möte diskuterades Turkiet, och rådet uttryckte en djup oro över Turkiets upprepade åtgärder och uttalanden den senaste tiden och menade att Turkiet måste respektera samtliga EU-medlemsstaters suveränitet och territoriella integritet.

Turkiet har ju status som kandidatland i EU och är också en viktig samarbetspartner. Det är dock hög tid att Europeiska rådet gör mer än bara uttrycker djup oro.

Därför frågar jag EU-ministern: Diskuterades Turkiets status som kandidatland och mottagare av EU-stöd på mötet?

När det gäller Ukraina är det positivt att EU ger ett massivt stöd till landet och på alla sätt försöker förmå Ryssland att avsluta detta orättfärdiga krig och att sluta använda maten som vapen. Vänsterpartiet vill helst gå ännu längre när det gäller sanktioner mot Ryssland.

I uttalandet uppmanar rådet alla länder att ansluta sig till EU:s sanktioner, särskilt kandidatländerna. Därför kan det vara värt att påpeka att Turkiet är ett av få länder i Europa som fortfarande flyger till och från ryska flygplatser. Diskuterade rådet Turkiets brist på sanktioner mot Ryssland, utifrån Turkiets status som kandidatland?

Anf. 7 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Jag ska försöka svara så gott jag kan, även om jag inte var med vid själva mötet.

Jessika Roswall frågade om möjligheten till fler sanktioner. Sanktionsfrågan tas upp i slutsatserna, och där är det fokus på att stärka genomförandet av de sanktioner som redan har beslutats och att förhindra kringgående av de sanktioner som finns. Men det förs också en diskussion om vad som kan göras härnäst, i nästa steg.

Jag tror att det är bra att denna diskussion förs någorlunda konfidentiellt till dess att man fattar beslut om att införa ett nytt sanktionspaket. Vi är för det från svensk sida, men det var ingen bra utveckling häromsistens med det sjätte sanktionspaketet när det annonserades jag vet inte hur många veckor i förväg innan rådet hade möjlighet att fatta beslut om det. Jag tycker därför att man ska hålla på kommunikationen till dess man är säker på att det går igenom.

Jag vet inte hur mycket den inre marknaden var i fokus under denna diskussion. Jag är säker på att statsministern har nämnt den eftersom det är en central del av vår egen uppfattning om hur man ska utveckla den europeiska ekonomin vidare. Jag kan försäkra Jessika Roswall om att när Sverige tar över ordförandeskapet i Europeiska unionen kommer det att finnas en samstämmighet i Sveriges riksdag om att just den inre marknaden ska vara en av prioriteringarna för det ordförandeskapet.

Fördragsändringar diskuterades inte, såvitt jag vet. Jag tror att slutsatserna om hur man ska följa upp de olika förslagen från framtidskonferensen togs utan någon vidare diskussion. Det är riktigt som Jessika Roswall säger att ett beslut om ett konvent endast kräver enkel majoritet i Europeiska rådet. Men ett beslut om en fördragsändring kräver enhällighet i Europeiska rådet. Dessutom krävs att beslutet ratificeras av alla parlament, inklusive en del delstatsparlament. Historien har ju visat att detta är en mycket besvärlig process som till och med kan vara kontraproduktiv.

Jag har inte känt att det just nu finns någon entusiasm bland de europeiska ledarna för att gå i denna riktning. Som bekant finns det dock andra signaler från Europaparlamentet.

Martin Kinnunen frågade om upplåningen. Det finns ju med i debatten om hur EU ska ta sig an de stora uppgifter som ligger framför oss. Det handlar om att så småningom hjälpa till att återbygga Ukraina, vilket kommer att innebära enorma kostnader. Vi har gjort utfästelser om att stödja försvarsmakterna inom Europeiska unionen på ett mycket påtagligt sätt, och vi har investeringarna för att hejda klimatkrisen, vilket också kommer att kräva stora belopp. En del har talat om att göra en ny ansats av samma slag som återuppbyggnadsplanen efter pandemin. Detta är dock Sverige med flera andra EU-länder emot, och jag tror inte att några konkreta förslag diskuterades. Det finns i alla fall inget i slutsatserna som reflekterar detta.

Jag är inte beredd att förklara detta med pristak. Jag har förstått att det finns en uppmaning till kommissionen att tillsammans med andra internationella partner undersöka möjligheten att vid behov införa tillfälliga pristak för import, men exakt hur det skulle gå till får jag lämna därhän.

Det är oklart om det var någon diskussion om gödsel. Det står att vi tillsammans med internationella partner ska arbeta med initiativ som kan

stödja utvecklingen av tillverkningskapacitet också i utvecklingsländer när det gäller hållbara gödselmedel. Jag förstår inte riktigt varför vi inte skulle vara intresserade av att göra det med just Afrika, men det får jag kanske ta reda på i efterhand.

Som Annika Karlsson säger är det givetvis viktigt att stödja Ukraina när de ska påbörja resan mot ett medlemskap. Mycket behöver göras. Till att börja med måste kriget ta slut. Den diskussion som fördes handlade givetvis om hur vi kan stödja Ukraina på olika sätt, inte minst för att avsluta kriget. Man håller på att förbereda det makroekonomiska stödet på 9 miljarder euro för 2022. Det handlar givetvis delvis om att bevara de institutioner som är nödvändiga när landet en gång ska börja förhandla om medlemskap men också om andra delar.

Det finns nog ingen speciell pott för själva medlemskapsanpassningen, utan nu gäller det först och främst att rädda livhanken. Sedan ska det givetvis ingå i återuppbyggnadsarbetet att upprätta den typ av institutioner och mekanismer som krävs för att ett land ska kunna bli medlem i EU.

Så till Ilona Szatmari Waldau. Jag tror inte att man hade någon särskild diskussion om Turkiets kandidatlandsstatus. Som jag brukar säga pågår ingen förhandling med Turkiet om medlemskap i EU. Den dörren är stängd, men vi har inte slängt iväg nyckeln eftersom det finns de i Turkiet som verkligen önskar en möjlighet att öppna dörren igen när det blir andra tider i Turkiet och bättre förutsättningar att komma vidare.

Jag tror att det fanns en gemensam önskan bland alla europeiska ledare att alla länder som inte fullt ut gör som EU har beslutat när det gäller sanktioner uppmannas att vidta samma åtgärder som EU, för det skulle öka trycket på den ryska statsledningen.

Anf. 8 SOFIA DAMM (KD):

Ordförande! Det är svåra tider för Europa med höga energipriser, växande inflation och framför allt ett pågående krig – ett krig där facit efter fyra månader är dystert och där inget slut är i sikte.

Förutom att hantera omedelbara kriser får man väl ge det franska ordförandeskapet lite kredd för försök att vara lite proaktivt och visionärt med idén om ett Wider Europe, en europeisk politisk gemenskap.

På samrådet inför mötet sa jag att det var en intressant idé och att jag såg fram emot att Sverige skulle ta en aktiv roll i att försöka fylla detta med ett konkret innehåll.

Upplevde statsrådet att det blev någon konkret diskussion om detta? Eller sköt man det bara på framtiden, som jag tyckte mig uppfatta av statsrådets dragning? Det vore dock intressant om det kom fram några kreativa och konkreta förslag redan i det här stadiet.

När det gäller sanktionerna verkar man inte ha kommit närmare ett sjunde paket, utan fokus var snarare på att det sjätte ska kunna genomföras och ge den effekt man önskar, det vill säga att utarma Putins krigskassa. Detta kommer som sagt inte lyckas om inte fler länder ansluter sig till EU:s sanktioner, och flera andra har ju tidigare efterlyst hur man mer konkret arbetar med att få fler länder att ansluta sig till EU:s sanktioner. "Uppmana" känns något vagt; det måste finnas en del både piskor och morötter i EU:s verktygslåda som man skulle kunna ta fram. Kan statsrådet ge någon ytterligare kommentar till detta?

När det gäller västra Balkan var det rätt att EU flyttade fram sina positioner där det fanns en öppning. Om inte EU tar ett steg framåt kommer andra aktörer se till att västra Balkan tar ett steg bakåt eller i alla fall ett steg bort från EU. Jag tänker inte minst på Ryssland och Kina.

Skrivningen om Bosnien och Hercegovina var inte lika tydlig i skrift som den var i den muntliga återrapporten från statsrådet. Vad föranledde skrivningen? Hade statsrådet någon insyn i själva diskussionerna om hur de olika medlemsstaterna ställde sig till just den formuleringen? Jag uppfattade skrivningen som lite otydlig. Vad föranledde otydligheten?

Anf. 9 BENGT ELIASSON (L):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för återrapporten.

Många viktiga frågor har redan ställts, så jag ska inte upprepa dem.

Jag är däremot lite nyfiken på om statsrådet har någon insyn i diskussionerna om Georgiens status. Vi hade här i nämnden en lång diskussion om Georgien och dess möjligheter att uppnå kandidatstatus före eller efter villkor. Den diskussionen anser vi alla från Liberalernas sida fortfarande är viktig. Vet statsrådet någonting om hur diskussionerna gick och vilka länder som möjligtvis resonerar som vi här i EU-nämnden och från svensk sida? Det gäller Georgiens möjligheter att få kandidatstatus och att skicka signalerna att även det landet tillhör det som statsrådet benämner den europeiska gemenskapen. Det är oerhört viktigt inte minst i de tider vi lever i nu med Rysslands aggressioner.

Min andra fråga rör Ukraina, som många har varit inne på. Statsrådet har svarat på vilka insatser som EU gör på ukrainsk sida för att Ukraina ska kunna delta i processen på ett bra sätt och så småningom komma framåt i medlemskapsdiskussioner.

Jag har en fråga om EU:s interna processer. Nu har EU tagit steget att faktiskt uttala kandidatstatus. Då är det viktigt att man inte nöjer sig med detta utan att man internt, inom EU, snabbar på processen så mycket som möjligt. Självklart ska man hålla sig till regler och till de värden som Europa står för, men är det på något sätt möjligt för EU eller pågår några diskussioner som statsrådet känner till om att EU internt kan hjälpa till att snabba på processen, samtidigt som man hjälper Ukraina att klara processen? Här gäller det att vara tydlig mot Ryssland. Hur kan Sverige bidra till detta, vara en högljudd och tydlig röst, och inte vänta på att andra länder ska agera först?

Min tredje fråga ansluter lite till flera andra frågeställare, och det handlar om sanktionerna mot Ryssland. Man kanske kan tolka åtminstone de nyhetsrapporter som kommer om Rysslands eventuellt inställda utlandsbetalningar. De är kanske ett tecken på att det börjar bli besvärligt på allvar internt i Ryssland.

Det är högt tryck i diskussionerna om ytterligare sanktionspaket. Det gäller att fler länder kan ansluta till pågående sanktionspaket och att plocka fram fler sanktionspaket så att vi blir ännu tydligare mot Ryssland, framför allt i stödet till Ukraina, som är oerhört viktigt militärt, ekonomiskt och socialt.

Anf. 10 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för återrapporten.

Jag börjar med situationen i Ukraina. Vi har i bred enighet i riksdagen ställt oss bakom att Sverige ska verka för att hela EU slutar importera fossil energi från Ryssland. I likhet med andra frågeställare är jag nyfiken på hur diskussionen har gått om detta på Europeiska rådet. Varje dag dödas civila, och många människor i Ukraina lever under mycket svåra förhållanden.

Min andra fråga rör de vidare konsekvenserna. Statsrådet var själv inne på frågan om blockad av livsmedelsexport från Ukraina och konsekvenserna globalt av bristen på livsmedel. Vi ser en annalkande global svältkatastrof som kan förvärras dramatiskt. I ljuset av detta undrar jag hur Sverige och EU resonerar kring biståndet. I Sverige har regeringen kraftigt minskat biståndet till andra länder genom avräkningar. Det är en olycklig signal. Jag är intresserad av att höra hur diskussionerna har gått med de övriga länderna i Europeiska rådet om vilken roll EU bör spela för att minska konsekvenserna av livsmedelsbristen och den svält som nu breder ut sig.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Jag tar slutligen ordet själv.

Jag har två korta frågor. Den ena frågan handlar om att Europeiska rådet bekräftar att det är brådskande att göra konkreta framsteg i samtalen mellan Kosovo och Serbien. Kanske statsrådet kan utveckla vad brådskande innebär och vilka steg som eventuellt kommer att tas. Kan det handla om till exempel visumliberaliseringar för kosovaner?

Den andra frågan handlar om att det gick att höra på nyheterna i helgen att Bulgariens parlament har ställt sig bakom att upphäva vetot. Diskuterades detta, även om slutsatserna inte kom fram till att Bulgarien skulle häva sitt veto?

Anf. 12 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Jag ska svara så gott jag kan på frågorna.

Var det en konkret diskussion om Wider Europe? Mitt minne är att slutsatserna i den delen antogs utan några längre diskussioner över huvud taget. Jag vet att statsministern var beredd att ge några konkreta exempel på hur vi från svensk sida resonerade om vilket fokus som skulle intas i den typen av bredare diskussionssammanhang. Det var energifrågor, transportfrågor, smittskyddssamarbete och så vidare. Men jag är inte säker på att den diskussionen hanns med så utförligt.

Det blev, som sagt, ingen annonsering av ett sjunde sanktionspaket, men det arbetet pågår. Och Sverige driver på. Vi arbetar också konkret för att få andra länder att sluta sig till sanktionerna, precis som Sofia Damm nämnde. Där går det förvisso att ha både piskor och morötter. Jag tror att det var en tydlig signal till alla länderna på västra Balkan att ju mer uppslutning kring den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inklusive sanktionerna, desto större möjligheter har vi att samverka med dem.

Jag tror också att det är viktigt att vi i kontakter med afrikanska länder och andra länder på alla kontinenter gör klart för dem att den brist på livsmedel som de upplever inte beror på sanktionerna i sig utan att problemet är kriget. Det är ett faktum att Ryssland har invaderat Ukraina. Det får inte föreligga något missförstånd om var skulden för detta ligger.

Jag säger gärna ett par ord till Sofia Damm som svar på hennes fråga om Bosnien och Hercegovina. Det var en ganska lång diskussion, och det var flera vid bordet som kände att de ville ha ett snabbt avslut och klartecken till Ukraina och Moldavien, i stället fördröjdes beslutet i flera timmar av att man också diskuterade Bosnien och Hercegovina. Det var ett antal länder som tyckte att man måste vara mer rättvis. Om länder som Ukraina och Moldavien kan ges kandidatlandsstatus redan nu, varför skulle det inte kunna ges till Bosnien och Hercegovina? De har kommit väl så mycket längre tyckte de själva, men där blev formuleringen, som bekant, att Europeiska rådet är berett att bevilja Bosnien och Hercegovina status som kandidatland. Sedan uppmanar man i detta syfte kommissionen att utan dröjsmål rapportera till rådet om genomförandet av de 14 prioriteringar som en gång för flera år sedan fastställdes i ett yttrande som kommissionen gav Bosnien och Hercegovina. Berett att bevilja, är den formulering som användes först, som jag också sa i min inledning.

Georgiens status föranledde inte, Bengt Eliasson, någon lång diskussion. Diskussionen gällde just Bosnien och Hercegovina. Alla länder accepterade kommissionens förslag om att redan nu ge kandidatlandsstatus till såväl Ukraina som Moldavien – och till Georgien när de har uppfyllt villkor och beslut.

Det var några länder i den förberedande diskussionen i allmänna rådet som tyckte, som jag också framförde för svensk del, att Georgien också kunde ges kandidatlandsstatus. Men det var inget som fick stöd i diskussionen i Europeiska rådet.

Apropå Bengt Eliassons fråga om EU kan justera sina interna processer, måste jag säga att den hastighet med vilken Ukrainas, Moldaviens och Georgiens medlemskapsansökningar har hanterats av kommissionen är helt unik. Det har aldrig någonsin gått så fort i processen, dels att fylla i alla de frågeformulär som finns, dels att kommissionen sedan värderar dem. Det brukar ta mycket längre tid, och det gick på rekordfart den här gången.

Sedan kommer det inte att gå i någon rekordfart att uppfylla alla villkoren för att så småningom bli medlem. Det kommer att ta lång tid. Det finns de som tror att det kommer att ta mer än ett decennium. Men jag tror inte att det är på EU-sidan och de interna processerna som kommer att orsaka några dröjsmål utan det är att det krävs så pass omfattande reformer i dessa länder för att det över huvud taget ska bli ett medlemskap.

Sedan är det en annan diskussion som finns angiven i slutsatserna från mötet. I punkt 14 står det ”med beaktande av EU:s förmåga att ta emot nya medlemmar”. Det är en diskussion som har börjat föras nu. Vad för slags EU blir det om vi får med ytterligare ett antal medlemmar, däribland några mycket stora länder som Ukraina eller till och med ett nytt Turkiet, inte det nuvarande. Hur ska vi då göra med EU:s budget, och hur blir det med antalet kommissionärer och så vidare? Det är en diskussion som måste föras.

Till sist kommer jag till sanktionsfrågan. Där var det vad Bengt Eliasson tog upp med fokus på genomförandet av de sanktioner som har införts, men det finns också ett behov av att gå vidare. Det är också tänkt som ett svar på några av de tidigare frågorna. Diskussionerna förs bäst internt innan sanktionerna annonseras ut.

Annika Hirvonen frågade hur diskussionen går inom EU om att sluta importera fossil energi. Diskussionen går i den riktning som är alldeles klar, nämligen att vi redan har fattat beslut om kol. Vi har beslutat att före årets slut sluta importera olja. Men det finns flera länder som har ett gasberoende som vi inte kommer undan till årsskiftet. Det råder inget tvivel om att det finns en förståelse bland Europeiska rådets medlemmar att vi inte ska ta sådana beslut som drabbar medlemsstaterna i högre utsträckning än de drabbar ryssarna.

Här håller Ryssland själv på att dra åt skruvarna när det gäller tillgången till fossil energi. Den omställning som vi behöver göra behöver gå ännu snabbare.

Jag vet inte om det förekom någon diskussion kring biståndets roll inför den globala svältkatastrof som Annika Hirvonen talar om. Det finns klara regler för vad som kan räknas in i svenskt bistånd, och det är inte så att Sverige minskar biståndet totalt sett utan en del av detta är något som görs för att bistå flyktingar från Ukraina.

Sista frågan från Annika Hirvonen var vilken roll EU har för att underlätta att lösa livsmedelskrisen. Det är framför allt på transportsidan där vi har en beredskap att hjälpa till med så kallade solidaritetskorridorer. Jag tror också att det finns möjligheter att kanske hjälpa till också när det gäller fartyg som så småningom kan komma ut ur Odessa. Det är framför allt på transportsidan som EU kan hjälpa till där.

Till sist till Pyry Niemi. Jag minns inte att det var någon diskussion om Serbien och Kosovo som jag kan komma med några detaljer om. Det är i varje fall inte närmare något genombrott vad jag kan förstå, tyvärr kan man tycka.

Det andra var frågan om viseringsfrihet för kosovaner. Det var en diskussion i marginalerna till mötet om detta var någonting som skulle kunna tas upp nu. Men det blev aldrig aktuellt att göra det, så den frågan lämnades därhän.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsrådet, för återrapporten! Vi noterar och tackar för informationen.

Vi tillönskar statsrådet en riktigt trevlig sommar. Vi sitter här alla och längtar ut i solskenet. Jag hoppas också att statsrådet gör detsamma och hinner att njuta av solskenet och en förhoppningsvis lite längre ledighet. Tack för i dag.

Anf. 14 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Tack så mycket, herr ordförande. Jag önskar EU-nämndens ledamöter också en fin sommar.

Innehållsförteckning

§ 1 Återrapport från möte i Europeiska rådet

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	1
Anf. 3 JESSIKA ROSWALL (M).....	3
Anf. 4 MARTIN KINNUNEN (SD)	3
Anf. 5 ANNIKA QARLSSON (C).....	4
Anf. 6 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	5
Anf. 7 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	6
Anf. 8 SOFIA DAMM (KD).....	7
Anf. 9 BENGT ELIASSON (L)	8
Anf. 10 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	9
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 12 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	9
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 14 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	11